

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XVIII. De regularibus & religiosis extra claustra vagantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quibus si non omni, saltem vel media ex parte, huiusmodi montium ministrorum solventur impensa, ut ad leviores aris solvendi portionem, medio hoc pauperes gravari contingat; ad quos cum huiusmodi censura signatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles majoribus indulgentiis invitandos esse decernimus. Omnes autem religiosos & Ecclesiasticos ac seculares personas, qui contra praesentis declarationis & sanctionis formam de cetero praedicare, seu disputare, verbo vel scriptis, ausi fuerint, excommunicationis latae sententiae poenam, privilegio quocumque non obstante, incurrere volumus. Romae in Concil. Lateran. 4. Non. Maji 1515.

Pius Quintus, ex Concilio Tridentino.

Licentia hactenus concessa mulieribus ingrediendi monasteria ac domos Carthusiensium, & aliorum quoruncumque regularium ordinum, etiam mendicantium, revocatur.

CAP. IV.

Regularium personarum quae relicto seculo Dei se obsequio dedicaverunt, pro commisso nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea removenda, quae religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter impendimus, ut nulla re, quae eas à divino cultu avocet, praepedita, secundum sacri Tridentini Concilii regularia instituta, & decretum sacri Tridentini Concilii, tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur & Carthusiensium ordinis, & aliorum regularium vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres, modestiae matronalis oblita, domos ac monasteria eorum contra ipsorum instituta, praetextu confessionarium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Praepositis, Prioribus, & aliis praesidentibus aliquando recusantibus & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi laicorum etiam offensione ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur: huic rei providere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes & singulas facultates ac licentias ingrediendi monasteria ac domos Carthusiensium & aliorum quoruncumque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieribus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac praemiis, sub quibuscunq; verborum tenoribus & formis, & cum quibuscunq; etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, nec non irritantibus decretis ab Apostolica sede quomodocumque concessas, quarum tenores perinde ac si de verbo ad verbum praesentibus infererentur, haberi volumus pro expressis, tenore praesentium revocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus, districte prohibentes mulieribus quidem praedictas facultates & licentias praesentibus, sub excommunicationis latae sententiae poena, postquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non possint, nisi à nobis, aut à Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvi, praeterquam in mortis articulo, ac dictas domos & monasteria ingredi audeant. Iplis vero monasteriorum & conventuum Abbatibus, Praepositis, Prioribus, & aliis Praesidentibus quocumque nomine vocentur, & eorum Monachis, canonicis, & fratribus, sive mendicantibus, sive non mendicantibus, sub privationis officiorum, quae in praesentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa & alia omnia, & suspensionis à divinis, ipso facto sine alia declaratione incurrendis poenis, ne eas introducere, admittere, vel praesumant.

Gregorius XIII. Ex Concilio Tridentino.

Ingressi intra septa monasterii nemini liceat, cujuscumque sexus,

conditionis aut aetatis fuerit, sine licentia Episcopi aut Superioris in scriptis obtenta, quae nec uti conceditur nisi in gravibus necessitatibus.

CAP. V.

Vbi gratia & indulta ab hac sede concessa, licentia temporis incommodum afferere non poterat, expedit illa salubri praesidentis consilio subverti. Praeterea, Sanctimonialium quieti & tranquillitati considerari omnia quae illas à spirituum reum cogitatione & exercitio avocant impedimenta tollere, periculosa scandala ab eis remove cupientes, auctoritate apostolicam revocamus & abolemus omnes & quascumque licentias ac facultates ingrediendi monasteria, domos, & loca ipsorum Sanctimonialium quocumque viris, etiam ejusdem status & dignitatis, nisi praedecessoribus nostris, quam etiam à nobis, & sedis apostolicae Legatis, aut aliis ex quibusvis quantisvis urgentibus causis sub quibuscunq; tenoribus, & tenore derogatoriis, revocatorum restitutoris, autisq; efficacioribus clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, deque Apostolica potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Principum, aliorumque Principum contemptum, vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam tenoribus renovatas, & annuam monasteriorum de super consecras & processus habitos per easdem habentes eisdem qui illas obtulerunt, sub excommunicationis poena ipso facto incurrenda, super qua à Romano Pontifice (praeterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impetiri, nec ipsarum licentiarum praetextu monasteria huiusmodi quomodocumque ingredi audeant. Abbatibus vero, necnon Abbatibus, conventibus, ac aliis monasteriorum vel conventuum superioribus, & personis, quocumque nomine vocentur, districte praecipimus sub eadem excommunicationis poena, necnon privationis dignitatum, beneficiorum & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illam & alia in posterum obtinenda, ne in monasteria, domos, & loca huiusmodi quomodocumque ingredi audeant. Quia etiam sub eodem tenore ipso facto incurrendis poenis & excommunicationis poenis omnibus & quibuscunq; personis Ecclesiasticis & secularibus, ac etiam ordinum quoruncumque etiam mendicantium regularibus, ne per eas licentiarum ab Episcopis vel superioribus, quibus illas concessas, & alia omnia, & suspensionis à divinis, ipso facto sine alia declaratione incurrendis poenis, ne eas introducere, admittere, vel praesumant. Romae Idibus. Junii 1575.

TITULUS XVII. DE REGULARIBUS ET RELIGIOSIS extra claustra vagantibus.

Paulus Quartus.

Tene eorum qui in aetate legitima religioni votum emittunt à professo vita instituto deficiunt & ad alios ordines vagantur.

CAP. I.

Postquam divina bonitas nos sicut immerito summum Apostolatus fastidium a sumere dignum est, nunquam cessavimus ab usibus, qui in Ecclesia Dei, seu nimia sedis Apostolicae indulgentia, seu bonum malitia irrepressibilem, pro viribus tollunt, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituerent, & a veteras ad hoc saluberrimas constitutiones edocendo, & a-

violabiliter observari mandando. Verum cum non omnia uno & eodem tempore excogitari, ne dum perfici poterint, quinimo circa ea sit nobis singulis ferme diebus aliquid enitendum, abusu apostatiz, quæ per regulares personas sub diversis falsis prætextibus quotidie incurritur, ulterius parcendum non esse. censuimus. Nam licet diversi Rom. Pont. prædecessores nostri, per eorum constitutiones complura contra apostasiam hujusmodi ediderint statuta & ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam adinventum remedium. Quinimo diversi diversorum etiam mendicantium ordinum religiosi, propria saluti immemorati, Deique timore postposito, sub prætextu, alii videlicet quod religioni & ordini in genere ob varias confictas causas stricti non sint, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint. Alii quod beneficium Ecclesiasticum curatum assecuti sint: Alii quod extra regularia sui ordinis loca stant, & alicui beneficio Ecclesiastico deservendi à suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus. Alii verò nullo suffulti prætextu, sed temeritate propria contra proprium juramentum per eos in eorum professione præstitum, & regularia sui ordinis instituta, extra claustra suorum regularium locorum degunt, & in seculo aliqui habitu sui ordinis retento, aliqui illo objecto in habitu Presbyteriorum secularium, & complures in habitu laicali temerè vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cætera omnia quantum vis gravissima & detestanda, & levia & licita reputantes. Alii parochianos eorum curæ commissos falsam doctrinam docere, & pravos opinionibus, ac hæresibus replere, alii uxores ducere, alii sine paupertate eos cogente, sive diabolico in instinctu secularibus & mechanicis negotiis se dare. Alii seditionibus populis conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis levis actibus se implicare, & cætera omnia nequissima facere præsumunt, in gravissimam divinæ majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem, & aliorum Christi fidelium scandalum.

Quamobrem considerantes Apostatas hujusmodi infinitis et oribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & propterea volentes contra apostasiam ipsam plenius providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestate plenitudine, omnes & singulos, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari ordine purè & liberè emissam, vel si ante ætatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa ætate legitima constitutos purè & liberè, ratam & gratam habitam, temeritate propria, aut quovis prætextu, vel causa, etiam si se religioni & ordini non strictos esse sine cause cognitione, & his quæ à jure requiruntur, servari omisissis, vel non legitime probatis, declarati obtinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum, non procedente legitima dispensatione possideant, vel alicui beneficio Ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deserviant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura, secularibus, aut sui vel cuiusvis ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cætero obtinentibus cuiuscunque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, nec non Baccalaureatus, Licentiatum, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in jure Canonico, vel Civili, Theologia, seu Medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus, per eos etiam antequam religionem ingredi decesserint, seu assecutis, necnon quocunque mini-

steria Ecclesiastico, Apostolica auctoritate, tenore præsentium penitus & omnino privamus, ac ad illa & alia quæcunque & qualiacunque in posterum obtinenda, seu fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuò inhabilitamus, & ab executione quorumcunque Ecclesiasticorum, etiam sacrorum, & præsertim Presbyteratus ordinum, necnon omni ministerio Ecclesiastico prædicto, perpetuò suspendimus, privatosque & inhabiles ac suspensos esse, necnon ordinarii collatores ea aliis liberè conferre possint, & nisi ea infra tempus à Lateranensi Concilio statutum contulerint, collatio beneficiorum eorundem ad immediatum illorum superiorem, & demum ad nos, ac pro tempore existentem Rom. Pont. devolvatur, Patroni quoque eorundem beneficiorum personas idoneas infra tempus à jure statutum ad ipsa beneficia præsentare possint, & nisi præsentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium spectet & pertineat vacare, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum hujusmodi expirare decernimus, ita ut de cætero ipsi apostatæ, quamdiu vixerint, aliqua beneficia Ecclesiastica obtinere, vel aliquod officium Ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas percipere vel exigere, seu curam animarum, vel aliquod ministerium Ecclesiasticum exercere, aut sacramenta Ecclesiastica ministrare, seu missam celebrare, aut prætextu ordinum in quibus constituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & provisiones, seu commenda, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum præsentium, toto earum tenore inserto, plenaria derogatione pro tempore facta nullæ sint, & irrita, ac viribus omnino careant, nec aliquid eis jus, aut titulum beneficia possidendi, aut fructus, redditus, & proventus, seu pensiones hujusmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipsique sic privati, inhabiles, & suspensi fructus suos non faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere, vel Ecclesiastica Sacramenta ministrare, seu Missam celebrare, aut prætextu ordinum suorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod ministerium Ecclesiasticum exequi præsumserint, tanquam suspensi ab executione ordinum suorum, & in illis contra suspensionem ipsam, & in contemptum clavium ministrantes condignis poenis omnino puniantur.

Et ut omnis vagandi occasio apostatis hujusmodi tollatur, volumus & sancimus, quod quævis tam Ecclesiastica, quam secularis persona, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, etiam si Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate, seu excellentia præfulgeant, aliquem apostatarum eorundem receptare, seu nutrire, vel illis quò minus ad eorum monasterium, seu domum, vel alium locum regularem redeant favorem aut auxilium, seu consilium præstare non præsumant, & si eos receptaverint, vel illis ut præferatur, favorerint, aut auxilium, seu consilium præstiterint, & per ordinarium loci sub quo moram trahent communiter à præmissis non destiterint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant. Et si patroni alicujus beneficii Ecclesiastici, sive sint laici, sive clerici, aliquem ex eisdem apostatis ad beneficium de jure patronatus existens tunc vacans præsentaverint, præsentationes hujusmodi sint eo ipso nullæ, irrita, & inanes, ac viribus careant, & ipsi patroni jure præsentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantum privati existant. Quodque superiores ordinum quos ipsi professi fuerint, & ordinarii locorum in quibus ipsi apostatæ pro tempore degent, tam conjunctim, quam divisim eisdem apostatas, ut ad eorum monasteria

Adde ea quæ in c. 27. Concilii Agathensis & Tridenti. sess. 14. cap. 11. de reform. & sess. 24. c. 17. de regular.

redeant, requirere, & si ad dicta monasteria redire celsaverint, distulerint, vel reculerint, eos secundum ordinis disciplinam, monitione prævia, per censuras Ecclesiasticas, & poenas etiam corporis afflictivas ad redeundum cogere & compellere possint invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Quod si regularis ordo hoc non patiatur, auctoritate nostra providere valeant, ut talibus apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit, alioquin in aliis religionis domibus ejusdem ordinis ad agenda inibi poenitentiam vitæ necessaria ministrantur. Si verò apostata hujusmodi se in his inobedientes præstiterint, sint etiam auctoritate nostra majoris excommunicationis sententia eo ipso innodati, & superiores sui eos excommunicatio esse declarent, & nuncient, ac ut tales ab omnibus suis subditis nunciari & publicari faciant. Teneanturque ipsi apostata cujuscumque ordinis congregationis, & habitus fuerint, Biretum nigrum, duas lineas albis ex tela confectis, & digito humano latis, ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductus distinctum, & per totam eius circumferentiam simili linea alba suffultum, ita ut omnes lineæ præfatæ oculis inventientium manifeste appareant, continue gestare. Et si sine bireto hujusmodi deprehensi fuerint, possint pro hujusmodi inobedientia non solum per suos superiores, verum etiam per quoscumque, tam Ecclesiasticos, quam seculares iudices & magistratus condignis poenis puniri, & ad delationem ipsius bireti, ut præfertur distincti & suffulti, omnino compelli. Decernentes quod de cetero, qui aliquem ordinem approbatum, ut præfertur, tacite vel expresse professus fuerit, & se illi ordini non astricturn esse contenderit, vel alias quovismodo, sive retento, sive dimisso habitu, extra regularia loca ipsius ordinis de jure aliquo casu stare posse putaverit, vel quavis ratione aut prætextu super hoc postulaverit, seu supplicaverit, literas quas à nobis seu officio poenitentiarie nostræ obtinebit, Cardinali, protonotario, seu viceprotonotario ipsius ordinis in curia residenti, & procuratori generali ordinis dirigi, & præsentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena causæ cognitione procedere teneatur, alias omnia & singula, per ipsum professum in præmissis gesta, nullius sint roboris vel momenti, literæque aliis directæ nullam jurisdictionem tribuant. Quodque omnes & singulæ translationes de apostatis ipsi ad alium ordinem, etiam per nos, aut prædecessores nostros, vel per officium poenitentiarie hujusmodi hæcenus factæ, & quas deinceps factæ fuerint, & ipsi sic translati in monasteria, in quibus regularis observantia vigeat, actu maneat, nulla sint, & irrita, ipsique sic translati ad pristinum ordinem, etiam si in ordinem ad quem translati fuerint professionem in eo emitti solitam emiserint, redire teneantur. Et si post unam & secundam monitionem, sibi à Prælati seu superioribus ordinum à quibus translati sunt, factam, redire distulerint aut neglexerint, liceat ipsis Prælati, seu superioribus procedere contra eos, modo & mediis contra apostatas statutis. Et nihilominus præfatos sic translatos, & ut præfertur, non redeuntibus administratione cujuscumque Ecclesiastici beneficii seu officii & prælaturæ perpetuo privamus.

Pius Quartus.

Apostatarum causa, & religiosorum extra claustra vagantium vite, ad Apostolicam decisionem evocantur.

CAP. II.

Singulas lites & causas, hæcenus coram quibusvis ordinariis vel delegatis iudicibus etiam in Roman. Cur. introductas, & in quacumque instantia contra dictos apostatas vel translatos, vel alias inter quasvis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructæ sint, ad nos advocamus, ac causas tam ad nos advocatas in statu & terminis quibus reperimus reassumendas, nec-

non quam & quas quacunque persone Ecclesiasticæ & regulares, ac etiam seculares, necnon contentas, collegia, & universitates dicta occasione sua in præmissis communiter vel divisim interesse putantes, contra dictam apostatas, vel translatos, aut alios quoscumque, active vel passive, civiliter vel criminaliter, ac realiter & personam vel mixtam, habent & movent, aut habere velint, volent & intendunt, cum omnibus & singulis incidentibus, de penden. emergent. annexis & connexis, totius negotio principali, quoad profectos videlicet alibi abbe & ejus districtu, alios in ea præfatos dilecto illustro la covo tituli S. Mariz in Coimedin. presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in dictis urbe & suburbu Vicario generali, seu ejus locum tenenti, extra Curiam verò ordinario loci, ac superiori monasterii in quibus prima & originaria Professio per quoslibet apostatis & translatos prædictis emissæ fuerint, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesiis cathedrali, seu metropolitana, vel aliis superiori loci hujusmodi, seu antiquiori canonico pro tempore residenti, per eos constitutum, visis in primis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentiis, & indultis per eoldem apostatas & translatos quomodolibet obtentis, ac processibus de super habitis, & causis in eis allegatis mature discussis, ac prout justum & equum fuerit, verificatis & probatis, summarie simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, ac sola veritate in petita appellatione postposita audient. cognoscend. & iustitiam & sacramentum constitutionum dispositionem sine dilato terminand. committimus & mandamus.

Pius V. ex Concilio Tridentino.

Regulares non possunt audire confessiones secularium nisi approbatione & indulto ordinarii.

CAP. III.

Romani Pontificis providentia circumspicienda, non nunquam gesta per eum rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur & commutat in melius, prout in Domino conspiciat salubriter expedire. Super liquidem quasdam declarationes & moderationes, cum nonnulla Concilii Tridentini decreta, regulares poenitentiarie ordinum mendicantium eorumque instituta concernentia, edidimus & promulgavimus. Et quia, ut accepimus, illarum vigore sacerdotes regulares prædictorum ordinum quandoque facientes ab eorum superioribus confessionibus secularium audiendis ab eorum superioribus præpositi, absque aliqua Episcoporum, sed sola Magistris ordinis generalis, aut provincialium mensuram approbatione admittuntur. Nos super his pro debito pastoralis officii prout tenemus salubriter providere volentes, tenore præsentium hæc nostra constitutione perpetua sancimus, decernimus & declaramus, decretum Concilii Tridentini de approbatione regularium, audiendis confessionibus secularium præpositorum, ab Episcopis faciendâ observari debere, etiam in omnibus regularibus, quorumvis ordinum etiam mendicantium, etiam sub regulari disciplina viventibus, etiam si sint doctores, aut in Theologia etiam de superiorum licentia graduati, vel promoti, vel à suis Magistris generalibus vel provincialibus, ministris secularium generalibus vel provincialibus, ministris confessionibus audiendis expoliti. Volumus tamen ea qui semel ab Episcopo in civitate & districtibus suis prout examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem de novo poterunt in hiis confessionibus quiete examinari de novo poterunt. In hiis confessionibus quiete examinari de novo poterunt. In hiis confessionibus quiete examinari de novo poterunt.

a Concil. Trident. sess. 14. c. 7.

postquam

